

revista del cpfpa
francesc bosch i morata
xàtiva
gener 2016

l'ullal 22

tercera època

sumari editorial participació de l'escola

A l'amor. *M.Angels R.N.*

Homenatge al carrer Blanc. *Mª Rodriguez Navalón*

La meua experiència en l'escola. *Vicen E.*

Discurs contra la violència de gènere. *Vicen Escamilla Gallego*

La vida: animal, persona, planta. *Miguel Albuixech*

Los nervios de leer en público. *Cinta*

Menjar ràpid. *Quique Lujan*

Mi experiencia como estudiante.

Guillermo García González

Mi situación laboral. *Diego Nicolás*

Martínez Tomás

Mi sueño. *FO*

Mis diez años asegurados.

Tamara Ortega

Monitora de los júnior

Atalaia. *Andrea Giménez*

Pascual

On vas? A l'escola d'adults.

Ah! bé. D'on vén's? De

l'escola d'adults. Molt Bé!.

Salva Egea

Muchas vidas... una vida.

Patricia Azpelicueta

Si quieres aprender, enseña.

Laura Mollá

Los pilares de pilates. *M.N*

El fruit de la casualitat.

A.M

El yoga. *Samuel Borreda*

Trabajo sobre mi vida.

Guillermo Pascual Tobes

Una visió com una altra qualsevol.

Marisa Juan Peiró

Mi situación laboral. *Vicen Rivera*

ogoa

La doctrina propia del mercado neoliberal, ¿conduce a una sociedad del cansancio?

Vicent Martí

escola oberta

Vigència i vigor de l'educació popular en els inicis del segle XXI.

Alfonso Torres Carrillo, Universitat

Pedagògica Nacional, Colòmbia

El primer fabrista valencià¹. *Vicent*

Pitarch, Institut d'Estudis Catalans

editorial

Hem acabat un any ple de canvis, o almenys amb l'esperança de grans canvis i comencem un nou any confiant en que el futur marque una diferència, neta i profunda, amb governs anteriors. Aquest futur està esperant, començant dia rere dia, observat per les ciutadanes i ciutadans que hem posat totes les nostres esperances en la idea d'un món millor, on els nostres joves sàpiguen que la democràcia no és un circ on els polítics fan piruetes, que la democràcia és democràtica de veritat i el que cal té no és elegir entre el mateix i el mateix.

I davant d'aquesta reflexió, els governants han de saber que amb l'esperança de la gent no es juga, que és molt delicada i hi ha

taller de premsa

Coordinació: Paqui Borox i pep aparicio guadas.

Consell de redacció: Paqui Borox, Tere Vila, Isabel Aparicio, Vicent Martí, Tonyi Campos, Vicent Vila, Vicen Escamilla, Vicent Penalba, Mª Ángeles Rodríguez, Quique Luján, Andrea Giménez, Herminia Guerrero, Cinta, Patricia Azpelicueta, Marisa Juan, Miguel Ángel Albuixech i pep aparicio guadas.

Traducció i correcció: Neus Benito i Isabel Aparicio.

Coberta: Vicent Marchirant (fotografia).

Contracoberta: Vicent Penalba (dibuix).

Fotografies: Taller de Premsa i de Fotografia; Ana Vicente, Tamara, Martha, Manolo, Marga, Quique Luján i Vicent Marchirant.

Dibuixos: Taller de Dibuix; Vicent Penalba, Fina García, Rafael Calvo, Regina Mateu i Mariví Sanchis

Disseny i maquetació: Taller de Premsa

Impressió: Paper Plegat, s.l.

que cuidar-la. Ara és l'hora de donar vida real a les paraules que han dit al llarg d'aquests mesos, de fer-les actuar, germinar i avançar...

Des d'ara mateix comencen a tornar-se clars els passos que necessitem seguir per aconseguir l'objectiu comú de re-crear noves realitats per aconseguir un món, una societat... millors, més justos i dignes, més decents. És important mantindre en perspectiva cada acció, que per molt xicoteta que siga, té repercussions davant el món que ens rodeja, d'ací l'importància d'obrar amb consciència i compromís, tal i com des de la comunitat educativa d'aquest centre públic fem quotidianament.

A l'amor. M.Angels R.N.

Vaig entrar i vaig mirar
i no el vaig vore
Vaig ballar i vaig gaudir
i no el vaig vore.
I van passar les setmanes
i no el vaig vore,
i van passar els mesos
i l'intuïa però no el vaig vore
i un dia et vaig vore
i em vaig riure, i em va escoltar
i em vaig enamorar.

El taller de premsa l'ullal una revista per a totes i tots els alumnes que vulguen participar en la seva realització

Escuela d'adults taller de premsa l'ullal

M.Angels Rodríguez

Mi experiencia como estudiante. Guillermo García González

Nunca he sido un estudiante que sobresaliese por sus notas, sino más bien todo lo contrario aunque siempre me ha gustado aprender cosas de una manera autodidacta ya que, nunca me ha gustado ir a clase y mis experiencias en el ámbito docente son bastantes malas y, aunque desde mi punto de vista la educación en este país empieza bastante mal y en algunas ocasiones deja mucho que desear, no reprocho nada, asumo que la causa de mi, hasta el momento, fracaso escolar es por mi poco interés de ir a clase y también debido a algunos problemas de salud.

En este centro descubrí un método de enseñanza que hasta entonces no conocía, algo menos convencional y bastante más entretenido. He vuelto a estar motivado con los estudios y a ponerme metas, cosas que hace un par de años veía bastante difícil por el desinterés que tenía respecto a formarme académicamente y espero poder conseguirlo. Ya que el mundo laboral, aunque lo intento, no me propone nada y sobre todo y creo, lo más importante, poder realizarse como persona aprendiendo y trabajando en algo que realmente te guste, cosa que no es un objetivo alcanzable para muchísima gente y que soy consciente de que gracias a centros como éste se me da esa oportunidad.

La meua experiència en l'escola. Vicen E.

M'agradaria comptar la meua experiència quan vaig vindre per primera vegada a l'escola de adults l'any 93-94. Vaig vindre per traure'm el graduat escolar; ho recorde com un any molt agradable, em vaig relacionar amb molta gent, feiem treballs ambs grups de gent diferents, feiem xerrades entre nosaltres, eixíem a sopar i després ens anàvem de festa.

Tenia tres professors, Miquel, Juanma i Hortènsia. Tots tres eren meravellosos. Fins aquest any no havia tornat ací. L'escola està molt canviada, tots és nou i ara torne de nou per dependre valencià i també premsa i informàtica amb Paqui, una professora a la que estime molt. Els meus companys tenen edats diferents a la meua, sóc la major de la classe, tot i així la tornada ha segut molt gratificant, i fins ací el meu escrit.

Discurs contra la violència de gènere. Vicen Escamilla Gallego

En el que portem d'any, 50 dones han sigut assassinades a Espanya i altres 60.000 dones han denunciat maltractaments.

Parlem de dones assassinades. Víctimes de violència de gènere.

50 done.

50 mares, germanes, filles o amigues.

50 històries estaven escriguent-se.

50 projectes de vides arrabasades.

Encara avui, en ple segle XXI, el simple fet de nàixer dona pot suposar un factor de risc per a la pròpia vida.

La violència, qualsevol tipus de violència, és detestable i condemnable. Sens dubte.

Però la violència en l'àmbit familiar, contra la dona i en molts casos també contra els fills, hauria d'avergonyar qualsevol societat que aspire denominar-se justa.

Cada cas, cada situació, és un fracàs col·lectiu.

Un fracàs de tots. Però també una raó de pes per, lluny de rendir-nos, plantar cara amb més força si cap a la desraó.

La violència contra la dona ens allunya de l'objectiu d'igualtat i justícia social.

Dic més.

Aquesta violència en concret, és especialment indigna.

Nacions unides va definir en 1980 la violència contra la dona com “el crim encorbert més freqüent del món”.

Hem avançat molt.

No prou, sens dubte. Però hem avançat.

En el PSPV de Xàtiva, són ja 3 anys els que portem fent aquesta campanya amb l'ajuda de les noves tecnologies que avui arriben a quasi tots els llocs. En especial, cal agrair la tasca realitzada per la Secretaria d'Igualtat del PSPV-PSOE, Rosa Peris i la nostra companya i Secretaria d'Igualtat del PSPV de Xàtiva, Xelo Angulo, així com de també de la membra de Xateba, Isabel Iniesta.

Campanes com aquesta de sensibilització serveixen per aflorar una situació que històricament s'ha tapat i amagat després de les portes de les cases.

És essencial que els ciutadans i ciutadanes comprenguen que el maltractament contra la dona és un problema real, proper, que ens afecta i compromet a tots i totes.

Només des del coneixement de la realitat es pot arribar a transformar-la.

En el últims anys de la lluita contra la violència, en la denúncia i en la percepció social que es té d'aquestes conductes, hem fet passos.

La societat està canviant.

Les dones víctimes de maltractament, cada vegada en major mesura, estan adquirint consciència del suport amb què compten.

No només des de l'Administració, sinò des dels àmbits policials, jurídics i socials per ajudar-les a trencar amb la situació en què viuen.

Però cal seguir treballant.

Encara segueix sent necessari el compromís de tots i totes.

La nostra denúncia, individual i col·lectiva, del maltractament, la discriminació i la desigualtat.

Continuen sent necessaris dies com avui, en què tots i totes juntem les nostres veus per denunciar i condemnar la violència que encara avui es segueix exercint contra la dona.

Per aconseguir, en definitiva, una societat més justa, més lliure, més igualitària.

Una societat lliure de violència. Una societat, lliure.

PAS A PAS
PUJANT ESTIC
PAS A PAS
A MITAT ESTIC
PAS A PAS
DACT ESTIC

Maria José Giner

La vida: animal, persona, planta. Miguel Albuixech

Es resultado de dos formas vivientes, como por ejemplo: Un perro y una perra; el lobo y la loba; el gato y la gata; un hombre y una mujer. Planta.

LA VIDA ANIMAL :

Un perro y una perra: se juntan los dos y tienen cachorrillos.:

y la vida de ellos/ellas pasa a servir al hombre, como Lassie ,Rintintin, Milú, Tintín y muchos más.

El lobo y la loba: Estos si son carnívoros. Los lobeznos están con la madre hasta que son un poco grandes y se van por su cuenta para crear su propia vida con otra lobo/loba.

El gato y la gata: estos maman y tienen garras, y son muy domésticos, y muy hogareños, como los perros. Le gusta estar con los humano si ven algo fuera de lo común se esconden, huyen, y su vida es un ir y venir. Tienen siete vidas, y les gusta jugar con bolas de lana, etc.

La personas: las personas son muy brutas, atropellan a los animales, y si no se hacen bien las cosas nos vamos a cargar el planeta todos dicen: ¡yo no he sido!.

Las personas son verdaderas personas si se portan bien con los animales porque después los animales les dan el cariño, hay veces que nos parecemos a ellos, pero nosotros no seremos iguales porque los animales son más listos que nosotros por ejemplo si hay un incendio ellos nos avisan.

Las plantas: las plantas también tienen vida cuantas más hojas tenga la planta mas vida tendrá es como las personas humanas, cuando se acaba su vida, como cuando nos hacemos mayores y nos morimos. Hay que cuidarlas, amarlas. Tienen un ciclo de vida más corto que nosotros, son las que nos quitan el aire malo y nos oxigenan.

Qué es la vida en conjunto:

Sin estos grupos, de vida, no podríamos vivir; la vida fue posible desde el hombre antiguo hasta nuestros días, siglo XXI, plena era espacial, a lo mejor si salimos fuera de la tierra encontraremos vida más allá del sistema solar. Puede ser que haya más vida inteligente por eso han venido los ovni a la zona 51, etc.

Los nervios de leer en público. Cinta

Cuando una persona tiene que hablar en público nada es fácil, empezando ¿ qué me pongo?, ¿cómo sigo?, ¿cómo me siento?; el enfrentamiento de la lectura del texto, concentrarse en las palabras que hay en él, la atención del público, y un sinfín de cuestiones que en el momento previo una se plantea, sin tener tiempo de meditar.

Está claro que dependiendo del texto o tema o lugar y las personas con las que se vaya a tratar hay que presentarse de una manera u otra, teniendo en cuenta el término de la junta.

Es importante saber seguir a pesar de los nervios que se pueden tener, muchas veces la imagen está en manos de la lectura que hagamos.

Preguntarse como se siente uno en esos momentos es imprescindible para afrontar ese nuevo reto con otras perspectivas, actitudes y miras.

Una vez frente al público, hay que saber transmitir la idea principal del texto, sin olvidar que pueden haber más opciones que la propia y asimilar las críticas que puedan darnos aceptándolas e incluyéndolas en la lectura del texto.

El tono de voz y el volumen también es importante cuidarlo, puesto que se puede transmitir sentimientos, ideas, lugares, e infinidad de situaciones.

El público estará más receptivo si el tema a tratar es fácil y comprensivo al nivel con el que se vaya a tratar, teniendo en cuenta la amplia posibilidad de palabras que podemos situar según la situación.

Una vez demos comienzo con la lectura sabremos si conectamos con el público o no les parece un tema adecuado, en función del interés que muestren.

A medida que progreseemos en la lectura se nos irá pasando la histeria inicial, relajándonos en nuestra transmisión del texto...

Comprendamos las palabras que tenemos y podamos aprender en el camino de la vida, que será una cultura rica en lingüística.

¡Aprendamos lingüística para ser ricos culturalmente!!

Menjar ràpid Quique Lujan

L'horari laboral i l'estrès del ritme diari són alguns dels motius pels quals avui dia ha augmentat el consum dels menjars ràpids. Encara que per norma general s'associa el menjar ràpid a menjars molt calòrics i amb excés de greix, són moltes les cadenes d'aquest tipus d'aliments que ofereix plats més saludables com amanides o plats vegetarians, per aquest motiu no té perquè ser mal.

Els majors avantatges que ofereix el menjar ràpid està l'estalvi de temps, el menjar en un restaurant no s'ha de cuinar, a més molts de restaurants ofereixen la possibilitat de portar-te el menjar al domicili i se n'augmenta la comoditat. Hi han menús complets per preus molt econòmics, també es pot seguir una dieta equilibrada i sana ja que s'ofereixen plats diferents, com amanides, peixos i altres aliments.

Un problema que pot sorgir en el menjar ràpid és que pot provocar moltes malalties cardiovasculars o l'obesitat. El menjar ràpid sol ser molt calòrica i va acompanyat de begudes amb sucres i excés de greixos.

No obstant això, si volem menjar en restaurants de menjar ràpid, en els seus menús podem trobar diferents opcions saludables que ens ajudaran a seguir una dieta sana i baixa en calories.

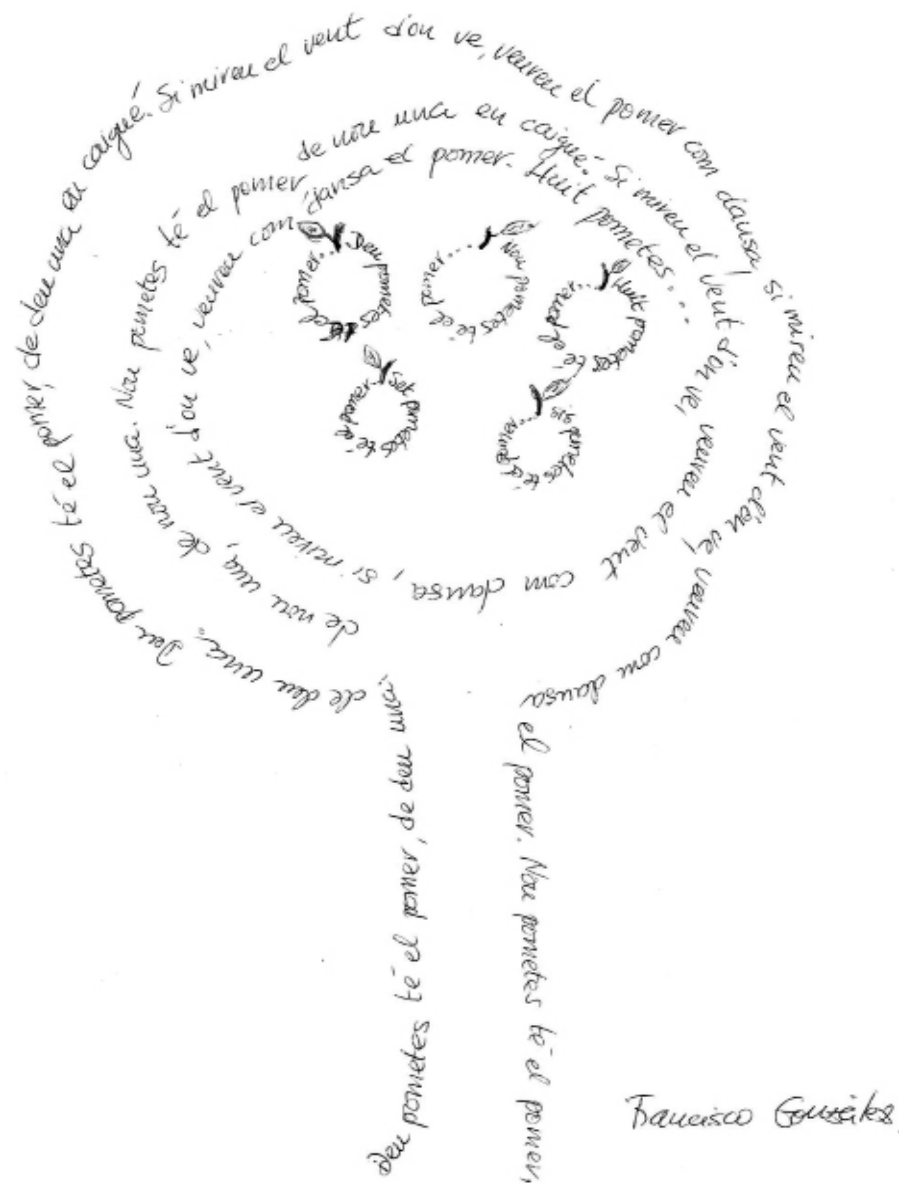
Homenatge al carrer Blacnc Mª Rodriguez Navalón

Jo sóc del carrer Blanc
criada en el carrer Blanc
conegut pel naixement de Raimon
carrer de llum i sol,
de persianes tirades pel ressol.
On les dones porten les cassoles al forn.
Jo sóc del carrer Blanc
abans un carrer de cadires al carrer
i portelles obertes i ara portons tancats
i cotxes al carrer.

Ja fa anys que no visc en ell.

Però en el meu cor encara sóc del carrer Blanc.

Jo sóc del carrer Blanc.

Mi situación laboral. Diego Nicolás Martínez Tomás

Hola, soy Diego Martínez y actualmente estoy en el paro, cobrando un subsidio de 169€ al mes, durante seis meses; el primer pago lo recibiré el 10 del mes que viene, suerte que vivo con mis padres, porque si no, con eso me daría para vivir en la calle, comer y nada más. Estoy esperando respuesta de un trabajo en el mismo sitio donde estaba trabajando hace unas tres semanas, pero hasta hace unos días, después de 5 del diciembre no sabré nada, así que nunca viene mal moverse e informarse.

Quiero ir a informarme y llevar currículum para los nuevos sitios de trabajo que van a abrir en Xàtiva. Tengo entendido que van a abrir un Burguer King al lado del Mc'Donalds, un Carrefour Market al lado del Mercadona del cementerio, un Lidl y otro Consum a las afueras de Xàtiva. Quiero llevar currículum a todos estos lugares ya, para ver si puedo conseguir trabajo en uno de ellos.

Mi situación laboral actual es básicamente esa, esperando respuesta de un trabajo, estudiando para tener más recursos, haciendo más cosas como el carnet de manipulador de alimentos y a partir del mes que viene cobrando el subsidio de desempleo.

Espero, y seguro que será así, porque tengo confianza en ello, que cobraré el subsidio lo mínimo posible y empezaré a trabajar con fuerza y muchas ganas de cotizar y tener unos ingresos mínimos.

Me gusta sentirme activo e integrado en la sociedad, hace que me sienta útil para el país y la sociedad. Poco a poco todo llega, todo a su tiempo va llegando y en un futuro tendré posibilidades de trabajar en un trabajo mejor de profesión, en mejores condiciones y mejor pagado para tener un futuro mejor. Las cosas se dan cuando uno mismo hace que se den y va formando su vida y su alrededor como uno mismo quiere que sea, las cosas se dan cuando se tienen que dar y todo llega cuando tiene que llegar, si no es hoy será mañana.

Mi sueño. fo

Mi nombre es F.O., nací en Marruecos, vine a Xàtiva con tres años. Empecé a estudiar en el Taquígrafo Martí, luego en el colegio público: Gonzalbes Vera. En este colegio estuve hasta los once años. Aquí tenía muchas amigas. Luego mis padres me mandaron a Marruecos para estudiar allí árabe, para saber escribir y leer. Allí viví con mis abuelos. Iba hasta que terminé los estudios obligatorios para las chicas. Cuando iba a empezar el Instituto, no me dejaron, ya que no está permitido estudiar a las mujeres, solamente pueden estudiar en el instituto los chicos.

En Marruecos aprendí a cocinar, a realizar las cosas de casa, a cuidar a los animales,... y también a cuidar a mis abuelos.

Regresé a España cuando tenía diecisiete años, y quería seguir estudiando, pero no pude porque en España había estudiado hasta sexto de primaria, y los estudios de Marruecos, aquí no me servían de nada.

En Xàtiva, vine a vivir otra vez con mis padres y hermanos pequeños. Yo soy la mayor de ellos. Y aquí empecé a buscar trabajo para poder ayudar a mi familia, pero no encontré nada. Trabajo en mi casa ayudando a mi madre como cualquier chica española, sé cocinar, la mayoría de las veces el tajín, una comida tradicional de marruecos.

Cuando supe que podía estudiar, me matriculé, pues mi ilusión es ser profesora de niños pequeños. En este curso es cuando empiezo a estudiar en la escuela de adultos. Es bastante difícil para mí, ya que muchas cosas son en valenciano y no lo entiendo mucho. Pero trato de hacerlo lo mejor posible. Mi trabajo actualmente es ayudar en casa a mi madre, y a mis hermanos, especialmente al pequeño. Y también estudiar porque quiero sacar el título para realizar mi gran sueño. Ser profesora de niños.

Mis diez años asegurados. Tamara Ortega

Mi vida laboral empieza a los 16 años, me llamo Tamara Ortega y actualmente tengo 32 años. A los 16 años empecé a trabajar en un cursillo de jardinería para el ayuntamiento de Xàtiva, me hicieron un contrato de jornada 8 horas, de lunes a viernes. Al finalizar, me dieron un diploma.

A los 18 años, me salió trabajo en Alcudia de Crespins en un curtidor de pieles, estuve cuatro meses, haciendo tres turnos: mañana, tarde y noche, trabajando 10 horas, pero el dueño de esos cuatro meses solo me aseguró cuarenta días, más tarde la fábrica cerró. Después de eso estuve trabajando en el campo todo el año, en la temporada de los ajos, hasta la temporada de la cebolla, trabajaba de lunes a domingo y solo descansaba los viernes a mediodía. Así estuve trabajando cuatro años, sin contrato ni asegurada.

Me salió trabajo en una empresa de limpieza, en la cual llevo 10 años, primero estuve quince días de prueba, luego me hicieron un contrato de dos meses y después de esos dos meses me lo ampliaron hasta los cuatro.

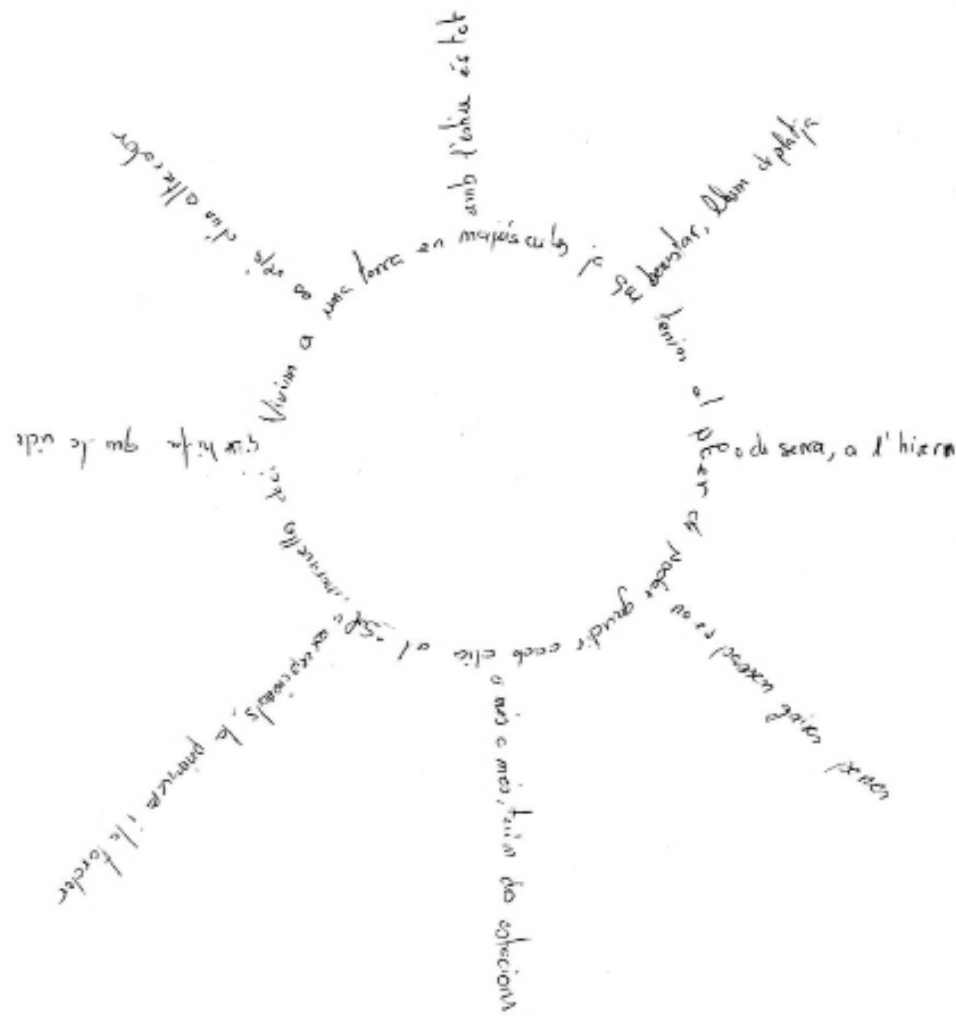
En esta empresa si ya has cumplido los seis meses lo que hacen es finiquitarte o hacerte fija, a mí me hicieron fija todo el año, mi trabajo es de media jornada, cuatro horas y trabajo de lunes a viernes.

En esta empresa hay tres tipos de contratos, las que están fijas todo el año, las que están fijas discontinuas, y las que llamamos solo de contrato. Las que son fijas discontinuas las llaman así porque trabajan en los colegios y trabajan los diez meses que dura el colegio, luego las finiquitan y en septiembre las vuelven a coger con las mismas condiciones.

Las que son de contrato cuando cumplen los seis meses las finiquitan y hasta que no pasan dos años no le pueden repetir el mismo contrato hasta que no pase el periodo.

No sé porqué, en esta empresa no hacen contratos de jornada completa, pero por mi parte no me puedo quejar, aunque sea solo de media jornada, estoy asegurada, cumplo mis cuatro horas de trabajo, me llaman para hacer horas, tengo mis vacaciones en verano y nos pagan cuando toca.

Por ahora y conforme están hoy en día las empresas, me doy cuenta que creo que ésta es una de las que está cumpliendo en todos los aspectos, me siento muy afortunada por tener este trabajo, ya que sé de situaciones

Josep Mico Balcells

de otras personas que están trabajando y los contratos que tienen son contratos basura, o bien de horas o semanas y que no les pagan cuando deben.

Monitora de los junior Atalaia. Andrea Giménez Pascual

Soy Andrea voy a contaros mi experiencia, en ser monitora. Llevo mucho tiempo con ellos/as, hace 16 años como monitora y he estado con muchos equipos por ejemplo: Socarrats, Explosives, guerreres, etc

Cada monitor tiene su propia responsabilidad: David Alcocer es el presidente. Luego están las secretarías que son Sandra, Imma y Paco que es de los pequeños. Sastre (diner) que es Raquel, el material son Sandra e Irene, la lotería y rifa es Elena, Astrecho (ropa o disfressa) es Laia y María, los transportes (autobús, coches, etc...) es Salva, camiseta y sudaderas es Imma, Fotografía son Pau y Oscar y María; luces, cortinas, son Rafa y Nestor etc... El resto de monitores están en equipos y están divididos por edad (8 a 10 años), pequeños (11 a 14 años), mayores (15 a 19 años) juveniles que es para ser monitor/a.

- Juveniles son: Nacho, Alex, etc, para ser monitor/a, - la asamblea de mayores son: Flipaes, Kawasakis, Pau, Alex, Amelia, Lola, y ahora de pequeños/as son: Quki, Claudia, Raquel, etc..., Carioques son: Mar, Lucia, etc., Minions (son nuevos), Innombrables, Joan, Carlos, etc... Roqueres son: Merichel y Elena etc; cada monitor/a está en un grupo y como mínimo hay dos o tres monitores por grupo. Y los que no tiene grupo están en los grupos de trabajo que se encargan de preparar la actividades del cursos, por ejemplo: actividades lúdicas, rallys, excursiones, campamentos etc...
- los campamentos de verano son del 1 a 15 de agosto. Y de pasqua son tres días de la segunda pasqua...

Gracias a las lotería, rifas, venta de camisetas, sudaderas y cuotas, se saca dinero para campamentos y para hacer muchas cosas con grupos juntos y separados, juegos, rallys excursiones, festival, de Navidad y muchas otras cosas más. Y también hacemos talleres importantes, (bombones de galletas, flores de papel de pinocho, tarta de chocolate etc..)

Esto está bien porque aprendes a jugar con el grupos y conoces a muchas gente y somos muy buena peña; estoy muy orgullosa de los junior Atalaia. Graciass por todo, besos.

On vas? A l'escola d'adults. Ah! bé. D'on vén's? De l'escola d'adults. Molt Bé!. Salva Egea

Més d'una vegada vos haurà passat aquesta situació. Ensopeguem amb algú que ha sigut antic alumne de l'escola i ens explica que el seu pas pel centre li va anar bé i que està agraït a l'escola i al professorat. També trobem gent que es sorprén perquè venim a classe. No ens ho diuen però nosaltres ho notem. Encara major és l'estranyesa quan ets gran. No entenem perquè ho fem però nosaltres sabem molt bé què fem ací.

L'escola d'adults és una mare que recull els fills que un dia van marxar de casa. En té molts i, per descomptat, de tota mena. Uns tornen perquè necessiten un títol per seguir estudiant i poder continuar amb la seua professió. Uns altres perquè han de sumar punts a la borsa de treball o també perquè volen dedicar el temps lliure a aprendre allò que abans no van poder fer però que ara sí que poden i volen dedicar-s'hi perquè estan lliures de càrregues laborals i familiars.

L'escola també dona l'oportunitat de fer diversos cursos gràcies a l'associació tan poc valorada i tan treballadora.

Com no podria ser d'una altra manera, la mare recull també els fills que no han trobat el camí més directe cap al treball o l'estudi, els que busquen de nou el camí i, fins i tot, els que la mare sap que no tenen gens d'interès per trobar-lo. Però només amb la paciència i la calma que una mare pot tindre, els atén any rere any.

Muchas vidas... una vida. Patricia Azpelicueta

Muchas vidas...una vida.
Muchos caminos...un camino.
Amores, olores...colores...
El cuerpo que viaja...más rápido que el alma...
mucho tuvo que esperar...pero su alma...al fin lo encontró...
Sentado frente al fuego...
en una noche de invierno...
arrojando libros a una hoguera...
uno...dos...tres...

El sentido de la vida que lo golpea con fuerza...
el sentido de su vida...se quema entre llamas...
La hoguera se confunde con otra hoguera...
con otro fuego que no se apaga ni cruzando el océano...

El humo se cuela por sus gafas y lagrimean sus ojos...
Lágrimas pesadas...lentas...que acarician su mejilla...
se demoran en su barba y caen serenamente
Sin ruidos...sin quejas.

En la noche oscura, el sonido de las pequeñas explosiones
le recuerdan a otras explosiones...
El mismo odio...lo incomprensible...
lo atroz...lo inimaginable
vuelve a colarse en su vida inesperada y furtivamente.

La voz de su madre...como hace sesenta años...resuena en el aire...
Pedro!...deja de leer y recoge las cabras!
Pedro!...controla tu carácter

Pedro...rápido que ahí que vienen!
Pedro...Pedro...Pedro.

El sonido de las balas...las ráfagas
En un nuevo país...
en un alma vieja...

Diferente escenario...la misma alma.
Las imágenes de la huida de su amada Navarra
las imágenes de su llegada a un nuevo continente.

El mismo sonido de su infancia...
los pasos que se acercan...
las balas que vuelan...
el fuego que todo lo purifica...

Con los libros que quema...su alma llora
Juventud y vejez en un mismo presente
Pedro...Pedro...la voz de su madre
y las balas...y el sonido de las botas que se acercan...
y el chirriar de los libros prohibidos quemándose...
y las pequeñas explosiones del fuego...
El fuego que purifica...
Todos los Fuegos...el Fuego!

Se levanta pesadamente...
deja atrás por última vez una hoguera ...
ya basta de quemar sus ideas...su alma...su vida
diferentes países...la misma historia
esto no se dice...esto no se piensa...esto no se lee...

Se dirige con paso lento y seguro...
recoge el arma que lleva desde hace horas
como mudo testigo de la quema...
El sonido de las botas que se acercan...

el sudor...y las lágrimas...
y la dignidad...y el libro que esconde en su camisa...

Abre la puerta lentamente...
la pistola en sus manos...
al grito de ...Viva la Revolución!
Una lluvia de balas...
un silencio profundo...
el humo de la hoguera...
las pequeñas explosiones del fuego...
su cuerpo sin vida en el asfalto...
el libro tirado a su lado..

Y...La voz de su madre...como hace sesenta años...resuena en el aire....

Pedro!...deja de leer y recoge las cabras
Pedro!...controla tu carácter
Pedro...rápido que ahí vienen!
Pedro...Pedro...Pedro.

Si quieres aprender, enseña. Laura Mollá

*“Nada en este mundo es un regalo.
Todo debe ser adquirido mediante
el aprendizaje y el trabajo duro”*

Laura Mollá (29 años) en Xàtiva a 20 de noviembre de 2015 dedica ahora su jornada a estudiar a terminar lo que en su momento dejó de lado, los estudios.

Laura decidió ponerse a estudiar porque su situación laboral se ha estancado porque hoy en día es un peón sin estudios.

Todo empezó cuando la crisis del año 2007, la despidieron de una gran empresa de alimentación donde su función era cajera y reponedora, donde ella se formó para hacer el trabajo que más le gusta, estar frente al público. Nunca pensó que la situación laboral iba a cambiar tanto que las cifras de los parados estuvieran tan altas, el tiempo iba pasando mientras que el trabajo iba bajando.

Laura ha trabajado en el sector de la alimentación con contratos de corta duración, como en sustituciones de vacaciones, bajas de maternidad, pero no ha vuelto a tener la oportunidad de trabajar por no tener el mínimo de estudios, el graduado.

Laura en el año 2009 tuvo que ir a recoger naranja, nos contaba con los ojos llorosos que fue la peor época de su vida, tenía que ir cada día a pasar frío al campo y trabajar con toda su fuerza para poder llevar el jornal a su casa, para poder pagar y sobre todo comer, nos dijo “ primero pagar y luego comer”

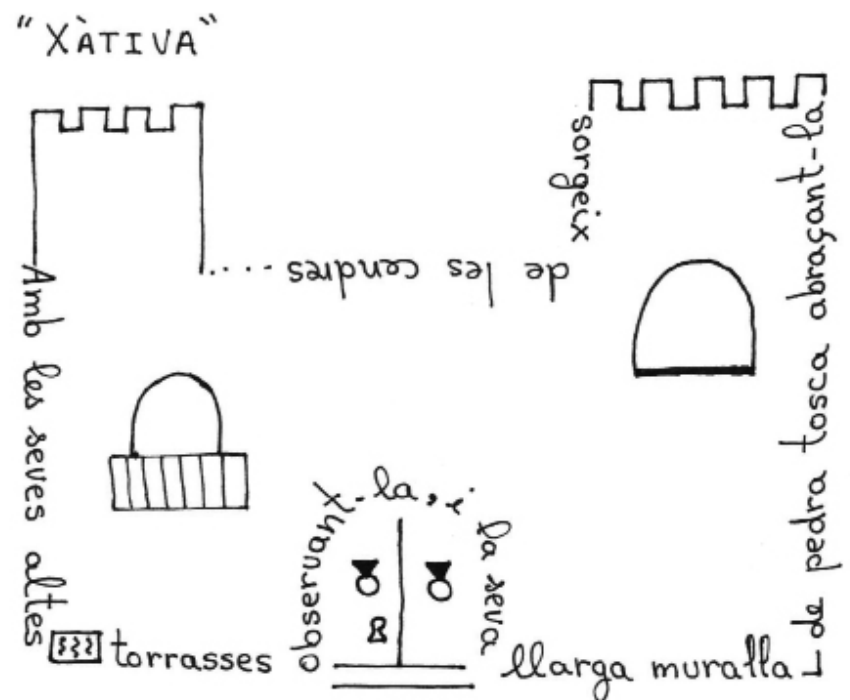
TODO PARACE IMPOSIBLE HASTA QUE SE HACE

Pasada la temporada de la naranja, cansada de tirar currículum un día le ofrecieron trabajar en un bar de cocinera, ella nunca había estado en el sector de hostelería pero nunca es tarde para intentarlo, dice. Tuvo sus dudas porque el empresario le ofreció un contrato de 8 horas pero realmente no eran esas las condiciones, el empresario le dijo “aquí te ofrezco una nómina pero no cobrarás lo que pone” porque hicieron un contrato verbal en que trabajaría las mismas horas del contrato pero por mucho me-

nos dinero. Laura aceptó, sabía que allí nunca le fallaría el jornal lloviera o nevara, no como en el campo.

Lo bueno de esta situación laboral es que se quedó embarazada y el empresario tuvo un mínimo de consideración y le arregló los papeles del paro.

Laura Mollá actualmente está en la escuela de Francesc Bosch i Morata (EPA) en Xàtiva después de 15 años sin volver a coger un libro, está preparada para acabar de formarse y seguir adelante para poder encontrar un trabajo rápidamente y tener un futuro mejor.

LUISA CASTELLÓ.

Los pilares de pilates. M.N

GRACIAS, y mil GRACIAS.

En la Escuela de Adultos, descubrí que aún siendo “ADULTO” se puede seguir asistiendo al COLE.

Pues no se puede enseñar nada a un ser humano, sólo se puede ayudar a descubrir en su interior toda la sabiduría necesaria.

Y para más satisfacción, en mi clase de Pilates, descubrí la medicina para mi cuerpo y mi interior. Ayudándome, a mejorar mis lesiones propias de la edad.

Gracias, ya que todos somos maestros y alumnos a la misma vez.

Gracias, compañeras de Pilates, grandes amigas y estas gracias, son muy grandes, cuando se dan con el CORAZÓN.

Y a la Escuela de Adultos y Profesora, ser alumna es una Alegría.

Continuar, con vosotros una virtud y encima ser tu amiga, un gran Honor...

El fruit de la casualitat. A.M

Per Casualtat un dia em vaig matricular a l' escola d'adults Francesc Bosch i Morata, per fer el Graduat.

Per Casualtat vaig escriure un xicotet article per al Certamen Literari,FPA 2004 (Formació de Persones Adultes) el qual es celebrava en L'Alcúdia.

Per Casualtat em va escriure una dedicatòria el mantenidor del certamen (Francesc Martínez Gallego) en el que deia: “ Amb el meu afecte, i desitjant-li que des d' ara, la Universitat siga el seu objectiu, i després ja veurem...” .

Vaig pensar, per què no...?

En molt esforç i il·lusió vaig aconseguir l'objectiu de la Universitat.

Per Casualtat em va dir una amiga: per què no et matricules a les classes de Pilates?, i em vaig matricular...

I Gràcies a la Casualtat i a la l' escola d'adults, vaig exercitar la ment i el cos. Però sobretot i el que més em reconforta, és l' amistat i l' estima de les companyes i professionals que he anat coneixent en el recorregut.

Tot, gràcies a la Casualtat.

El yoga aporta muchos beneficios a quien lo practica

- Estira y fortalece los músculos.
- Flexibiliza y desbloquea las articulaciones.
- Aumenta la capacidad y calidad de la respiración.
- Calma la mente.

El Yoga es una disciplina de origen Indio, que ejecuta una serie de ejercicios físicos (ASANAS), técnicas de respiración (PRANAYAMAS), meditación y relajación que combinadas nos ayudan a alcanzar un estado de equilibrio y armonía.

El Yoga es una práctica interna y meditativa, es una disciplina para el cultivo de un gran bienestar. El Yoga nos ayuda a recuperar la energía y relajarse.

Con la relajación llegamos a la calma, a un equilibrio psicofísico, liberando y creando energía, para una total eliminación de la fatiga.

Al Yoga llegan alumnos con diferentes expectativas, mientras que para unos es un medio de obtener, descanso, relajación, para otros es una terapia complementaria para sus vidas, para su día a día. Hay alumnos que se acercan para conocerse mejor a sí mismos, otros es la forma de desarrollar su mente y aumentar su forma de concentración. Sea cual sea su acercamiento al Yoga los resultados le van a sorprender.

En el Yoga hay una gran variedad de enseñanzas dentro de él existen distintas Sendas que tienen el mismo objetivo pero que te llevan a caminos diferentes.

Podríamos sintetizarlos en cinco:

KarmaYoga Bhakti YogaGñana Yoga Raja Yoga Hatha Yoga

La práctica de estos tipos de Yoga es lo que denominamos Yoga Integral. Un YOGUI perfeccionado combina varias sendas, entendiendo que cada instructor tiene su forma peculiar de vivenciarlo y expresarlo.

Si buscamos el origen del Yoga, quizás nos vayamos muchos años atrás.

Existen divergencia de opiniones para precisar el origen del Yoga. Unos autores apuntan que tiene una antigüedad de cinco mil años, que es anterior a los Vedas, el libro más antiguo de la Humanidad, otros que es de la misma época que los Vedas.

Otros autores como Mircea Eliade apunta que ya era practicado en el Valle del Indo, Sir Jhon Marshall, el arqueólogo británico descubrió restos arqueológicos hallados en Moenjoh Daro el actual Pakistan. Sir Jhon descubrió unos sellos del año 2500 a. de C de la cultura Harappa del Valle del Indo, en el que se haya una figura sentado en posición Yoguica, repartidas en varias zonas del Valle del Indo.

Es muy posible que las técnicas de Yoga que hoy se practican no sean tan antiguas.

Lo cierto es que la enseñanza de Yoga se transmitía de maestro a discípulo, de forma secreta, en una cadena que ha llegado hasta nuestros días, con el tiempo han sido transcritas pero hay partes ocultas de la enseñanza del Yoga, que solo pueden transmitirse de maestro a discípulo, por contacto directo. Quizás sienta la curiosidad de vivenciar esta experiencia no lo dude le abrimos las puertas para que pueda vivirlo.

Trabajo sobre mi vida laboral. Guillermo Pascual Tobes

Mi vida laboral es bastante amplia como la David Pena. Ya que no podía con los estudios, decidí ponerme a trabajar de lo cual ahora me arrepiento, ya que hubiera tenido más probabilidades laborales.

El primer trabajo que conseguí fue de fontanero a los quince años en San Sebastián, este trabajo me duró poco ya que no tenía contrato y los propietarios no eran responsables y decidí dejarlo. De esta experiencia laboral, la verdad, no tengo un buen recuerdo ya que era un trabajo duro y poco reconfortante. Después empecé a trabajar de ayudante de cocina, labor que siempre me ha gustado. En este restaurante estuve poco tiempo ya que cerraron por problemas financieros, cosa que lamenté ya que tenía intención de continuar y aprender ese oficio mejor.

Después he tenido bastantes trabajos de los cuales no puedo recordar con exactitud, pero han sido bastantes, muchos de los cuales han sido sin contrato, lo cual no ha sido de mi agrado. La necesidad hace aceptar cosas que no nos gustan.

Opino que el trabajo es necesario para sentirnos realizados y para tener una independencia económica, ya que hoy en día sin dinero no somos nada. También pienso que no debemos olvidarnos de nuestra vida social, ya que muchas veces nos olvidamos por falta de tiempo, ya que ocupamos casi todo el tiempo en trabajar, y yo soy de los opino que la vida social es tan importante o más que la vida laboral para tener buena calidad de vida.

El último trabajo que he tenido ha sido de jardinero en Pamplona para el empleo social.

La verdad me ha gustado y me he sentido muy bien, además de tener mejor solvencia económica, he aprendido cosas que no sabía, y me ha ayudado a subirme la moral.

He aprendido cosas sobre plantas que desconocía, como que las plantas son vivaces, o sea que depende del clima en que estén pueden ser de temporada o pueden durar varios años. Es una cosa que me llama mucho la atención.

También he observado que depende que tipos de plantas necesiten una tierra u otra, porque si son plantas de zonas tropicales necesitan una tierra esponjosa, y si son desérticas o frías necesitan una tierra más dura.

Haciendo un resumen de mi vida laboral, me he dado cuenta que el trabajo es una cosa necesaria para la mayoría de nosotros. Que es importante hacer una labor que te guste aunque no siempre sea el caso.

Y para desempeñar un buen trabajo tienes que estar en disposición y organizarte bien. También es necesario saber con claridad cual es tu responsabilidad en tu puesto de trabajo, para poder verificar los resultados de tu labor.

Una visió com una altra qualsevol. Marisa Juan Peiró

Aquest article surt de la reflexió que qualsevol de nosaltres fa en un moment determinat, sense que influísca de cap manera la situació en la que ens puguem trobar i què és una visió com una altra qualsevol des de la nostra experiència.

Tot i què la ment humana és propensa a no descansar en cap moment, un dels pensaments que aquest moment m'envolta és el que respon a la pregunta, què és la felicitat?

No es fàcil, aleshores, obtenir una resposta que ens arribi a convèncer plenament. Què veiem com felicitat. Com s'arriba a la felicitat. Com puc ser feliç.

Moltes vegades, associem el ser feliç a estar en una bona posició, a tindre coses, a fer un viatge, a que ens toqui la loto... Però, realment poden ser feliços en aquet cas? Ens ho havem preguntat?

Travessem una època en la qual ens costa trobar un raig de felicitat. Al nostre voltant veiem com disminueix el poder adquisitiu de les persones, d'aquelles que podem dir que n'hi tenen, per què hi ha d'altres que ni el tenen. Estem desencantats, hem perdut aquelles il·lusions i esperances que feia uns anys hi havia. Podies fer plans a curt termini, a mig termini i a llarg termini. Avui no són vàlids aquests càlculs, no sabem a què ens hem d'agafar. El que és cert es que no ens han preparat per a aquesta situació.

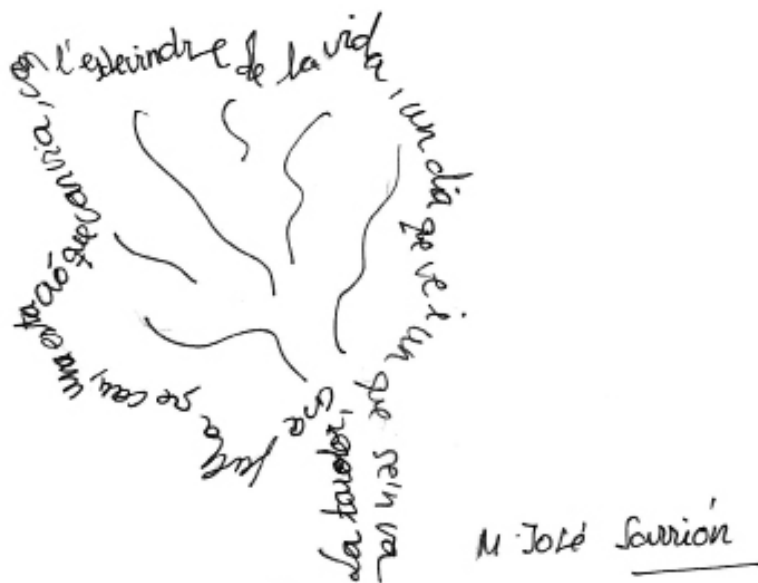
Penso... Reflexiono i em dic a mi mateixa: al llarg de l'història han hagut esdeveniments els quals ens han dut a un canvi d'època, potser que ara estiga passant el mateix. No serà que està gestant-se un canvi? Un canvi, penso, que ens durà a una altra manera de veure les coses, de fer front a la

vida, de reflexionar del que realment necessitem per a ser feliços. Aleshores, com puc tirar avant?

Cadascú i cadascuna haurà de fer la seua introspecció, mirar-se dintre d'ells, no és fàcil ni tampoc ràpid. Es costós i lent, a més a més, necessita molt de temps i dedicació. Aquí penso que comença la feina, no ens hem parat a pensar, no ens hem parat a reflexionar. No volen que pensem, volen dominar.

Nosaltres si pensem som capaços de, poc a poc, anar-hi trobant solucions. Devem ser autònoms, però també pensar en l'altre i l'altra en els i les altres, tots formem part d'aquest planeta i..., ho podem aconseguir. La unió fa la força, ens hem de recolzar els uns als altres dintre de les nostres possibilitats. Ací comença també el nostre canvi, canviant la mirada i veient a l'altre com és, no com jo penso que és. Mirar i fer des de el ser i no des de el fer.

Per a finalitzar, vull compartir amb vosaltres paraules que dintre de mi bullen constantment, que m'han motivat a fer el que estic fent i que són de Paulo Freire. Unes d'elles venen a col·lació d' aquesta reflexió, diuen així: "Es difícil, pero no imposible".

Mi situación laboral. Vicen Rivera

Mi vida laboral como la de muchos españoles es el desempleo. De joven decidí dejarme los estudios sin pensar en cuál sería mi futuro. Puede que ahora no estuviera aquí y tuviera la carrera que a mí me hubiera gustado hacer que era la de psicología o incluso la de ser maestra, pero tampoco me arrepiento del todo de aquella decisión porque si las cosas hubieran sido diferentes, no tendría a los seres queridos que tengo ahora y eso es una de las cosas más importantes para mí.

Cuando me dejé los estudios en octavo de EGB, mi padre me obligó a trabajar en el campo, recogiendo fresas para que escarmentara viendo lo duro que era esa faena y volviera a estudiar, pero ese no fue el caso; para mí no fue tan duro, me lo pasaba bien con la gente de allí, y encima cobraba todos los sábados, me quedaba con la mitad del sueldo y la otra se la daba a mi padre, que aunque fuera solo la mitad para gastármelo en lo que yo quisiera, para mí era suficiente y decidí por completo que no iba a volver a los estudios.

Después de la fresa, mis amigas y yo decidimos irnos todas juntas a Alcúdia a trabajar en confección de pantis.

Luego empecé a trabajar varios años en la empresa Bordados Torres en Llanera, donde vigilaba las máquinas que hacían los bordados. Acabé de trabajar allí en el momento de mi primer embarazo, quería dedicarme a mi hija Andrea por completo y por eso estuve cuidando de ella compaginándolo con pocas horas cuidando algún niño, porque no quería separarme de ella, yo me ocupaba de las tareas de casa mientras mi marido trabajaba.

Cuando empecé a decidirme en volver a trabajar, me quedé embarazada de mi segunda hija Marta y quise que a ella tampoco le faltara en ningún momento su madre como con mi otra hija.

Hasta el año pasado que empecé a trabajar en los trabajos temporales que organiza el ayuntamiento, ya que mis hijas ya son mayores y las circunstancias lo requieren.

Ahora no estoy trabajando y por eso estoy aquí para sacarme la ESO, aunque sí que me he vuelto a presentar en los trabajos que ofrece el ayuntamiento de jornada entera.

La meua vida laboral començà als 9 anys, de repartidor de publicitat per ajudar al meus pares, ho feia quan no tenia que anar a l'escola els caps de setmana; també vaig començar a ser "recojepelotas" amb el meu germà al Camp Municipal de Benigànim, fins a l'actualitat. Amb 16 anys em vaig posar a treballar, en negre en la collita de l'albercoc durant uns mesos, després vaig treballar en els garrofers. També he treballat en l'oliva, unes setmanes, però per a la família. En 17 anys vaig tornar a classe per a traure'm el graduat en PQPI. Les pràctiques les vaig fer a la biblioteca de Benigànim durant 15 dies; es molt avorrit estar tot el matí i la vesprada clavat en la biblioteca. No vaig passar a 2on de PQPI.

El 29 de desembre vaig començar a treballar per a l'ajuntament de Benigànim amb un contracte de 2 mesos a jornada completa fins el 2 de març, des de les huit del matí fins a les 14:30 hores. En l'actualitat sóc àrbitre de futbol de la categoria benjamí i prebenjamí i juvenil.

Visc amb ma mare que té 51 anys i té una paga de viuda; a més a més viuen també el meu germà que té 25 anys, sense estudis i està en l'atur, sols treballa quan l'ix alguna cosa. La meua germana de 27 anys té una discapacitat d'un 50% per maltractes psicològics i físics, sense estudis. La meua neboda de 8 anys que son pare li passa un manutenció i el meu nebot que té 4 mesets, que no sempre està en casa perquè a voltes està en Alcoi amb la meua germana i el meu cunyat, després estic jo amb 19 anys, sense estudis, ni una professió, cobrant una paga d'orfe.

A l'any que ve m'agradaria fer la prova d'accés a xapa i pintura, a electromecànica i si no ho aconseguix continuar en l'escola d'adults per obtindre el graduat i entrar a un cicle formatiu per a ser professor d'educació física i seguir en la meua carrera d'àrbitre i arribar molt lluny. Fent el que m'agrada, que és gaudir del esport.

La doctrina propia del mercado neoliberal, ¿conduce a una sociedad del cansancio? . Vicent Martí

En estos últimos años, el filósofo alemán de origen coreano Byung-Chul Han está siendo una de las voces más leídas en Europa con su análisis del fenómeno de la fatiga en nuestras sociedades capitalistas y sus síntomas asociados, como la depresión, el síndrome de desgaste ocupacional o síndrome del "quemado" (Burnout), el estrés, etc.

Para Han, la sociedad disciplinaria de Foucault, que constaba de fábricas, cuarteles, cárceles, hospitales y psiquiátricos, está dando paso a una sociedad hoy en día completamente diferente, una sociedad de gimnasios, torres de oficinas, bancos, aviones, grandes centros comerciales y laboratorios genéticos. La sociedad del siglo XXI ya no es una sociedad disciplinaria, sino una sociedad del rendimiento.

Se mantiene al ser humano con un ideal siempre efectivo y productivo, conectado a la inmediatez por la tecnología, sobre-exigido por una dimensión de urgencia. Creemos falsamente que podemos con todo y ese ideal acaba produciendo seres agotados, estresados o depresivos.

Poco a poco, y en la medida en que el desajuste crece, comienza a producirse un colapso, la sociedad del rendimiento produce como efecto final una "sociedad del cansancio".

En la pretendida armonía de nuestro modelo neoliberal, existe una dimensión social que se intenta invisibilizar y es que los peligros que se corre tras ese cansancio no sólo incumben al individuo y su salud, también tienen una dimensión social y afectiva: el cansancio aísla y divide. Como dice Han: "Estos cansancios son violencia, porque destruyen toda comunidad, toda cercanía..."

Además, este autor, alerta de la influencia del modelo neoliberal sobre la dimensión cultural: "Los logros culturales de la humanidad, a los que pertenece la filosofía, se deben a una atención profunda y contemplativa". Este estado de contemplación es imposible de alcanzar en un mundo donde el multitasking y otras prácticas como los videojuegos nos llevan a un estado de atención superficial, lo cual según Han genera una regresión similar al estado de vigilancia de los animales salvajes.

- El término inglés “multitasking” puede traducirse como multitareas y consiste en la ejecución de uno o más procesos recurrentes en un sistema. Recuerda al multiprocesamiento en una computadora, cuando se usan dos o más procesadores para la ejecución de uno o varios procesos (programas corriendo).
- Michel Foucault (1926-1984). Historiador de las ideas, psicólogo, teórico social y filósofo francés que clasifica su propio pensamiento como una crítica histórica de la modernidad.

Más allá de la crítica de Han al capitalismo actual, y sin ánimo de profundizar en filosofías o polemizar, nos interesa preguntarnos por un aspecto básico en nuestras vidas sobre el que planea el pensamiento de este autor: La interioridad.

¿Qué es la interioridad? La interioridad es una capacidad con competencias tales como el autoconocimiento, valores (lo que consideramos realmente valioso en la vida), cosmovisión (conocimiento sobre el mundo) y el proyecto de vida.

¿Qué ocurre con esta capacidad actualmente? En las sociedades occidentales, se obstaculiza esa interioridad cuando nos vemos asediados por situaciones tales como un exceso de información y de “ruido”, las prisas, el egoísmo que exige la competitividad, la necesidad de mantener las apariencias, el exceso de consumo de artefactos tecnológicos, la superficialidad que no ahonda en el sentido de la vida...

¿Podemos educar la interioridad? Sabemos que existen vías para educar la interioridad como desarrollar alguna actividad artística (música, escritura, pintura, teatro...), la reflexión (formularse bien las preguntas y plantearse abiertamente las cosas sin pretender llegar a la solución de todo), prácticas de contemplación-autoconocimiento (relajación, yoga, mindfulness, meditación...).

¿Para qué educar la interioridad? Educar la interioridad da acceso siempre que lo necesitamos a nuestro “mundo interior”, es decir, a la conciencia, esa dimensión tan especial de la que sólo estamos dotados los humanos y que nos lleva a la experiencia de sentirnos vivos.

Vises del record, en què el present i el dia
 en dia amb una presència que una vida recorda és el que sempre ha estat i sempre
 en dia amb una presència que una vida recorda és el que sempre ha estat i sempre

Verónica Penalba Gómez

El primer fabrista valencià¹. Vicent Pitarch, Institut d'Estudis Catalans

A fi d'orientar-nos adequadament en la direcció del tema que ací se'ns proposa convindrà de tenir present que Carles Salvador va ser un valencianista d'avantguarda i, a més, precoç. En efecte, als catorze anys prenia consciència activa de la seua condició de ciutadà de la catalanitat, el component cultural i lingüístic de la qual començava a percebre'l aleshores en termes força nítids, alhora que se li devia començar a desvetlar la pròpia realitat nacional. Ens ho confirmava ell mateix, a l'autobiografia (*La vida nova*, 1920), en recordar que de l'Assemblea Valencianista de 1907 «isque motlletjat el meu esperit [...] Llavors, vegí que els catalans són germans nostres». Ben mirat, va ser un valencià afortunat per tal com les seues circumstàncies ambientals van fressar-li el camí vers la descoberta de la pròpia condició civil; de fet, ens consta que son pare va introduir-lo als Jocs Florals del Rat Penat –segurament els del 1904, quan Carles era, doncs, un xiquet d'onze anys–, una cerimònia que va deixar una empremta emotiva en el futur fabrista valencià.

Ara mateix tenim pendent de datar la trajectòria que va seguir el procés d'aproximació del mestre de Benassal a la personalitat del que esdevindria el seu model incomparable de patriota, Pompeu Fabra. En tot cas, admirador com era de Miquel Duran i Tortajada («aquest valentíssim soldat de la Pàtria» que havia declarat que «Jo, valencià enamorat del llenguatge de València, afirme que el meu idioma és el català. Jo, valencià, naixcut a València, afirme que la meua pàtria és Catalunya») i membre de la Joventut Valencianista –potser des dels seus quinze o setze anys–, l'accés de Carles Salvador a l'obra fabriana no degué retardar-se gaire.

En aquest sentit, no podem ignorar que el valencianisme, sobretot el que derivava de València Nova, s'articulava sobre dos eixos bàsics, llengua i pàtria, amb el benentès que sense disposar d'una llengua socialment consolidada –un requisit que exigia la corresponent codificació lingüística plenament funcional– no hi havia projecte possible de bastir un país modern. Heus ací un element central de la ideologia de la Joventut Valencianista, la qual fou capdavantera en l'acceptació incondicional de la reforma fabriana, una vegada descartat el pare Fullana –en el qual l'admiració a P. Fabra era superada per la identificació personal amb l'obscurantisme del

¹ (Publicat prèviament en: *Saó*, núm. 404, maig 2015, p. 29-31)

Rat Penat— com a conductor de la normativització al País Valencià. Al capdavall, enfront de les propostes gramaticals del menoret franciscà, els joves nacionalistes valencians hi optarien pel criteri lingüístic que informava el vademècum escolar, Gramàtica valenciana (1918), un petit monument a la reforma fabriana, original de B. Ortín Benedito, el qual, per cert, era amic i company de magisteri de C. Salvador.

Siga com siga, encara avui dia admira la solvència del registre lingüístic amb què Carles Salvador va redactar els seus primers textos —alguns dels quals fins i tot són anteriors a la promulgació de les Normes ortogràfiques de l'Institut d'Estudis Catalans—, que aparegueren a Foc i Flama, El Cuento del Dumenche, Pàtria Nova, etc. No cal dir que aquesta sensibilitat idiomàtica, el sentit del rigor i la responsabilitat envers la llengua nacional van guiar la vida sencera i, doncs, la vasta producció literària, que ens va llegar el “mestre de Benassal” per excel·lència.

Precisament com a mestre va sentir-se atret pels ambiciosos projectes de catalanització de l'escola, que dinamitzava l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, l'adaptació de la qual a la realitat valenciana ja fou plantejada per ell mateix l'any 1921. Remarquem que la influència de Pompeu Fabra damunt la Protectora fou extraordinària; en va presidir, per exemple, la Comissió Editorial Pedagògica —que deixaria un impacte notori en la personalitat salvadoriana— i va formar part de l'equip directiu de la Protectora. No és agosarat, doncs, de conjecturar que, durant les relacions que Carles Salvador va mantenir amb l'entitat fundada per Francesc Flos i Calcat, enriquiria notablement el seu coneixement de la tasca que hi duia a terme Fabra i alhora experimentara una admiració creixent per la personalitat del geni ordenador del català contemporani.

Un altre dels cercles intel·lectuals que va freqüentar amb més assiduitat Carles Salvador i en el qual la figura de Pompeu Fabra era tinguda amb la consideració més elevada fou la Societat Castellonenca de Cultura. De fet, el mestre de Benassal figura entre els col·laboradors més constants del Butlletí de la Castellonenca, des del seu primer volum (1920), una col·laboració que no solament va ser efectiva durant la seua estada a la vila de l'Alt Maestrat sinó que la mantingué fins al final de la seua vida. Com és sabut, aquest grup d'intel·lectuals castellonencs (que ací podem exemplificar mitjançant noms com ara Salvador Guinot, Lluís Revest, Àngel

Sánchez Gozalbo, Enric Soler i Godes, i naturalment Carles Salvador) fou determinant en la propagació del fabrisme al País Valencià.

Pocs dies abans que el general Primo de Rivera imposés el règim dictatorial, Carles Salvador assistia a l'Escola d'Estiu de la Normal de la Mancomunitat de Catalunya, que tenia lloc a Barcelona. Ens consta que durant aquesta estada coneix personalment J. M. Batista i Roca i visita Nostra Parla, però tot sembla indicar que no hi tingué l'oportunitat de coincidir amb Fabra. Mentrestant, de Benassal estant, el mestre i poeta col·laborava amb l'Institut d'Estudis Catalans en la implementació dels qüestionaris que dirigia P. Fabra amb vista a la redacció del seu Diccionari general de la llengua catalana (1932).

Era l'època en què el mestre de Benassal ampliava els seus contactes amb el món cultural de Barcelona i, d'una manera especial, amb els cercles fabristes. Féu alguna incursió periodística a La Publicitat i establí una amistat notable amb Delfí Dalmau i Gener, un admirador profund de Fabra i director de Clarisme –el setmanari de la joventut oberta a l'avantguarda–, en el qual la presència de Carles Salvador fou notòria. Al mateix temps, aquest experimentà una mena de fascinació per una altra obra magna fabriana, Palestra, l'entitat germana de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana. A Palestra (que tenia com a fita «aquesta pàtria nostra a alliberar») dedicà diversos articles en Avant, el setmanari valencianista republicà, a través dels quals ens descobrí la seua admiració per l'excursionisme com a escola de patriotes; en concret, no estalviava elogis sobre els «campaments palestrins», que vindicava amb entusiasme.

Fou justament l'agost de 1932, durant l'Escola d'Estiu de la Generalitat de Catalunya, que s'esdevingué la trobada entre Fabra i Salvador, la primera, per cert, que tenim documentada. Tres anys més tard, aquest farà de missatger entre l'Institut d'Estudis Catalans i l'entitat Acció Valenciana, tot anunciant la famosa visita que hi va fer P. Fabra, acompanyat de Ramon Aramon i Josep M. de Casacuberta, a finals de novembre de 1935.

Sens dubte la trobada de 1932 entre Fabra i Carles Salvador va ser especialment determinant –i així ho constata el professor Vicent Simbor– en la trajectòria de l'activitat gramatical del mestre de Benassal. De fet, tot seguit aquest va lliurar-se a una activitat frenètica en la redacció definitiva

del seu Vocabulari ortogràfic valencià, una mostra de la participació intensa de Carles Salvador en la fase decisiva de l'acceptació de les Normes de Castelló, les quals, convé tenir-ho en compte, constitueixen una de les decisions d'ordre civocultural més transcendents que va prendre la societat valenciana del segle XX. Sens dubte, les Normes del 32, en la mesura que situaven la societat valenciana dins la reforma fabriana, esdevenien una porta que obria el país a la modernitat europea.

Tot d'una Carles Salvador va posar la seua extraordinària capacitat de treball al servei de la socialització de les Normes: les explicava i les desenvolupava mitjançant els seus tractats gramaticals, i les divulgava a través dels curssets que posava en circulació. Tot plegat constituïa una tasca admirable d'educació popular en la publicació de la qual trobà el suport impagable del setmanari El Camí i de l'editorial L'Estel. Una tal croada de valencianització –en la línia, no ho oblidésem pas, dels plans nacionalitzadors que impulsava Pompeu Fabra, dins els quals era ben present el País Valencià, alto!– fou estroncada, per descomptat, sota els efectes de la guerra, però el compromís obstinat de Carles Salvador envers la llengua nacional aconseguí de recuperar-la l'any 1948, mitjançant la creació dels cursos de Llengua del Rat Penat, «l'activitat de la resistència autòctona més reeixida de la dècada dels cinquanta i una de les que més conseqüències positives ha deixat» (Santi Cortés). En efecte, els cursos del Rat Penat –la darrera gran aventura patriòtica de Carles Salvador– aportaren una contribució prodigiosa a la transmissió culta de la llengua, al manteniment de la consciència nacional dels valencians, a la promoció de valencianistes dispersos arreu del país i, en definitiva, a la continuïtat de les Normes de Castelló. Fet i fet, esdevingueren un factor clau perquè l'any 1963 Joan Fuster arribara a afirmar que «també al País Valencià ha guanyat Pompeu Fabra la seva batalla».

Fet i fet, Carles Salvador fou un apassionat de Pompeu Fabra; un fabrista no pas d'emocions, sinó d'acció, que va esmerçar les seues energies vitals en la difusió del fabrisme al sud de la Sénia. Ell que s'havia autodefinint com a «polític de l'idioma», no dubtava a reconèixer que «Jo prenc Fabra i l'explique i pose exemples. Res més, si no és el d'adaptar-lo»; ben mirat, una tasca que certament va compartir amb d'altres compatriotes, entre els quals excel·lí de manera admirable.

Vigència i vigor de l'educació popular en els inicis del segle XXI. Alfonso Torres Carrillo, Universitat Pedagògica Nacional, Colòmbia

Presentació

L'educació popular (EP) —com a concepció pedagògica i moviment educatiu— ha estat present en la història d'Amèrica Llatina des de mitjan dècada dels seixanta del segle passat. Encara que els seus antecedents es remunten a Simó Bolívar i al seu mestre Simó Rodríguez, que van fer ús explícit de l'expressió educació popular com a projecte pedagògic emancipador i formador del poble i els ciutadans de les repúbliques acabades de nàixer, el seu origen com a moviment educatiu i corrent pedagògic alliberador està associat a l'obra de Paulo Freire en la dècada dels seixanta i a la seua recepció en les següents (Torres, 2008).

Actualment, i des de fa una dècada, assistim a l'emergència de múltiples experiències, de col·lectius, de xarxes i d'accions formatives que reivindiquen l'educació popular arreu del continent. Dit renàixer també ha significat una renovació dels seus actors, continguts i pràctiques, que és necessari de reconèixer.

En efecte, a l'ímpetu radical i revolucionari de les dècades dels setanta i vuitanta va sobrevenir un replegament del seu sentit polític emancipador al llarg de la dècada dels noranta, associat a la crisi del socialisme soviètic i el consegüent allau ideològic antiesquerrà, a la transició democràtica en alguns països del continent, a la caiguda del règim sandinista, als processos de pau en Amèrica Central i a l'increment de la repressió en països com Colòmbia. El nou discurs que s'imposà i s'expandí va ser la celebració de la democràcia liberal, que es presentava com a superació de la confrontació entre capitalisme i socialisme, i com a única forma possible d'organització política; després de dècades de lluita contra els règims autoritaris i el desig de reconstruir els fràgils sistemes democràtics, molts educadors populars i organitzacions de la societat civil acolliren amb entusiasme el nou horitzó polític, i van reorientar les seues pràctiques educatives cap a la formació per a la ciutadania.

No obstant això, els efectes nefasts de l'aplicació de les polítiques econòmiques neoliberals (augment de pobresa, atur i iniquitat), la pèrdua de legitimitat dels governs de transició i l'expansió de pràctiques de clientelisme, corruptes i mafioses i el creixement de la delinqüència i de la conflictivitat social, generaren les condicions per tal que en diversos països de la Regió es reactivaren moviments socials històrics (indígena, camperol), emergiren altres de nous (antineoliberals, ambientals, juvenils), s'enfortiren o sorgiren nous partits i moviments polítics d'esquerra, i que alguns d'ells arribaren al poder de governs locals i nacionals.

Ha sigut de la mà d'aquest renàixer de les lluites socials, així com de les indignacions, els anhels i les esperances que expressen, que l'educació popular ha tornat a ser un sentit, un sentir i un motiu per a moltes persones i col·lectius, que hi veuen un referent polític, ètic i pedagògic per a orientar les seues pràctiques. Aquest renàixer actual de l'educació popular s'evidencia en la proliferació de col·lectius, d'encontres i de jornades de reflexió que es realitzen en diferents països del continent entorn del seu nom. Així mateix, després d'un període d'escepticisme enfront de les pedagogies alliberadores en el món acadèmic, es creen ençà i enllà, càtedres, cursos, seminaris i conferències sobre Paulo Freire i sobre el seu llegat, l'educació popular i les pedagogies crítiques, en universitats públiques i privades, des del Río Bravo fins a la Patagònia, i inclús, en l'altre costat de l'oceà Atlàntic

(l'Institut Paulo Freire de Brasil, ha identificat més de 20 Càtedres Paulo Freire en el continent, sense comptar la infinitat d'esdeveniments acadèmics sobre el seu llegat).

Aquest nou ímpetu de l'educació popular també ha sigut reconegut en les últimes assemblees del CEAAL (Cochabamba, Lima), des de les quals s'ha plantejat i ratificat el mandat que aquesta plataforma i xarxa de centres inspirats en l'educació popular es convertisca en un moviment entorn de l'EP i s'articule més decididament als moviments socials que tenen presència en Amèrica Llatina i el Carib. La seua nova denominació, "Consejo de Educación Popular de América Latina y El Caribe", confirma aquesta intencionalitat instituent. Sens dubte, aquesta decisió representa una oportunitat històrica per tal que el Consell recobre vitalitat i legitimitat dins de l'ampli espectre dels moviments socials, col·lectius i xarxes socials entorn de l'educació popular.

Com s'expressa aquest renàixer de l'educació popular? A través de l'afirmació i proliferació dels camps, actors i àmbits en els quals ha actuat. A ells em referiré a continuació, així com als canvis en el context i a les emergències que hui caracteritzen i desafien les pràctiques educatives populars.

Camps, actors i àmbits d'actuació

Com a acció educativa emancipadora, l'EP ha tingut una estreta relació amb altres corrents alternatius com la teologia de l'alliberament, la comunicació alternativa, el feminisme i la investigació acció participativa. Per això, els seus actors i les seues pràctiques han estat articulats a altres projectes, processos i moviments entorn de l'economia solidària, a dinàmiques eclesials i culturals, així com a processos polítics de conquesta i ampliació de la democràcia i la ciutadania. Fer un balanç del camp de l'educació popular a Amèrica Llatina hui, exigeix identificar la multiplicitat d'espais, actors i pràctiques que s'assumeixen com a tals.

En els seus inicis, l'àrea privilegiada de l'EP va ser l'alfabetització i l'educació de persones joves i adultes, però molt prompte es va ampliar a la formació de dirigents d'organitzacions i moviments socials (camperols, populars, locals), al treball en salut, en comunicació, de gènere, ambiental i economia solidària; amb els processos de democratització iniciats en

l'última dècada del segle XX, l'EP es va involucrar en l'escola formal, així com en la formació per a la participació local, l'educació ciutadana i en drets humans. En l'actualitat, apareixen temes emergents com la sobirania alimentària, l'agroecologia, els joves, la interculturalitat, els drets de la població LGBT i la justícia comunitària.

Des dels seus inicis, per la seua vocació emancipadora, les pràctiques educatives populars han privilegiat poblacions considerades com a oprimides, explotades o discriminades, tal com els llauradors, els habitants dels barris populars i altres categories de treballadors; des de la dècada dels vuitanta els "sectors populars" adquiriren rostres particulars en les dones, en els joves i en les comunitats cristianes de base, i reactivaren el seu interès per les seues identitats culturals. Amb l'ampliació dels àmbits i perspectives d'acció, l'EP hui treballa amb professors i estudiants d'institucions educatives formals, joves, dirigents i autoritats locals, població LGBT, pobles originaris i afrodescendents.

L'EP privilegia la realització d'accions de formació de persones, col·lectius i organitzacions socials en les temàtiques mencionades des d'enfocaments i perspectives crítiques, a través de la realització de tallers, cursos i campanyes, la formació d'escoles de líders i en la producció de materials educatius i comunicatius. Alguns dels centres d'EP també s'han dedicat a la producció de coneixement social i pedagògic, en particular a l'anomenada sistematització d'experiències.

Contextos i desafiaments actuals

Aquesta amplitud i riquesa del camp de l'educació popular antecedeix i excedeix l'espai conformat pel CEAAL; no obstant això, aquesta xarxa continental de més d'un centenar de centres d'EP a Amèrica Llatina, ha sigut un escenari privilegiat per a reconèixer els contextos, les tensions, els debats i els desafiaments en el camp educatiu popular. Basat en una revisió dels articles de La Piragua entre 2002 i 2013, i de la meua participació en diversos espais i processos d'educació popular en la Regió, en particular a Colòmbia, a continuació sintetitze alguns trets del context actual i els reptes actuals de l'EP.

Com ho vam dir a l'inici, des de mitjan dels noranta, l'entusiasme i optimisme depositat en la democràcia liberal després de la fi de les dicta-

dures, es va clavillar enfront de l'evidència de les nefastes conseqüències socials que portaren les polítiques neoliberals. Transcorregudes dues dècades, els indicadors de pobresa i desigualtat social es dispararen en tots els països; l'atur, la precarietat i la informalitat passaren a ser els trets predominants del món laboral. Per altra banda, la plutocràcia i la corrupció acusaren la crisi de legitimitat de governs i partits polítics.

Enfront del deteriorament de les condicions de vida de la població, es reactivaren diverses expressions de resistència i protesta. L'inici del segle coincidí amb l'ascens de diferents moviments indígenes, camperols i populars en països com l'Equador, Bolívia, Brasil, Colòmbia, Argentina i Mèxic. El Fòrum Social Mundial que es reuneix des del 2000, expressa i aglutina aquestos aires de canvi entorn de la consigna "Un altre món és possible". També com a expressió de l'inconformisme generalitzat, han arribat al poder moviments polítics d'esquerra. Les democràcies oligàrquiques que havien succeït les dictadures, començaren a ser substituïdes per governs d'esquerra o progressistes, en països com Brasil, Bolívia, Argentina, Veneçuela, l'Equador, Uruguai, el Salvador i el Perú.

Sensible a aquestes transformacions i emergències, i des de la seua preocupació per garantir la seua vigència crítica i utòpica, els centres del CEAAL reconeixen des de 2003 els següents desafiaments, els quals van ser assumits com a mandats i eixos d'acció en les seues Assemblees de Recife (2004) i Cochabamba (2008) i afirmats en la de Lima (2012):

1. Afirmació de l'EP dins dels paradigmes emancipadors

Tal preocupació parteix de reconèixer-se al llarg de la seua història com a corrent crític, i de la necessitat d'actualitzar les seues perspectives polítiques enfront dels canvis recents del context mundial i l'hegemonia del pensament únic neoliberal. Aquest desafiament també evidència una preocupació sentida per part dels col·lectius de diversos educadors populars sobre els sentits polítics que orienten les seues pràctiques educatives, després d'un període dominat per la retòrica liberal.

Passada una dècada, podem afirmar que hi ha consensos quant al desafiament que es va plantejar l'EP enfront dels "paradigmes emancipadors". El primer és assumir la categoria de "paradigma", no sols com a perspectiva epistemològica, sinó en un sentit ampli, com a matriu cultural,

des de la qual els col·lectius socials llegeixen i es relacionen amb la realitat i en la qual les subjectivitats són primordials. Són emancipadores, “si donen cabuda a les visions que mostren la seua desavinença amb les desigualtats i les asimetries de l'ordre imperant, per la qual cosa prefiguren una societat justa i humanitzada”.

El segon consens és que quan es parla de paradigmes emancipadors des de l'EP, aquestos involucren una dimensió gnoseològica (interpretació crítica), una dimensió política (opció alternativa enfront de la dita realitat) i una dimensió pràctica (orienta les accions individuals i col·lectives). Així, en l'EP, la renovació de paradigmes implica enfortir la consciència crítica i les subjectivitats rebels.

El tercer és que les coses emancipadores no són patrimoni exclusiu de l'EP, sinó que aquesta se situa en el camp més ampli de corrents crítics i utòpics com la filosofia, la teologia, l'ètica, la psicologia de l'alliberament.

Un últim consens és que l'EP posseeix el seu propi acumulat teòric i pràctic que ha de reprendre's i sistematitzar-se, així com l'experiència dels actuals moviments socials llatinoamericans. En l'EP no només existeix un acumulat com a corrent pedagògic, sinó també un saber provinent de la seua pràctica. També els actuals (no sempre recents) moviments socials en la regió estan recreant els repertoris de protesta i els discursos des dels quals els justifiquen i orienten la seua forma d'actuar (com la lluita per la dignitat i pel bon viure).

2. La formació de subjectes i subjectivitats rebels des de l'EP

La construcció d'alternatives polítiques, socials, culturals i ètiques al capitalisme passa per la reactivació i producció d'imaginari, creences, valors, voluntats, pensaments i sentiments diferents als que imposa el sistema, així com d'individus i de col·lectius capaços de col·locar-se enfront d'aquestes circumstàncies adverses i actuar autònomament en defensa dels seus interessos, les seues identitats i les seues visions de futur. Això s'ha donat en el cresol de les lluites socials que en el camp i en la ciutat hui com mouen el vell ordre; també des dels col·lectius, els projectes i les pràctiques d'educació popular ha crescut el reconeixement de la necessitat de contribuir a la formació d'aquestes subjectivitats crítiques, indignades i rebels, així com subjectes a la pluralitat de persones, de comunitats i de sectors de

població que protagonitzen o poden protagonitzar accions col·lectives per a transformar aquest sistema de dominació (Mejía, 2013).

En aquests últims anys, les estratègies educatives s'han enriquit, en la mesura que ja no sols apunten a la formació de consciència crítica, sinó també a formar altres sensibilitats, voluntats, espiritualitats i corporalitats que possibiliten diversos —i a la vegada confluents— camins de resistència, emancipació i construcció d'alternatives. Això també s'evidencia en l'ampliació d'estratègies metodològiques que a més del diàleg, de l'ús de tècniques participatives i de la construcció col·lectiva de sabers, incorporen narratives, recorreguts, expressió estètica i corporal.

3. Articulació de l'EP als moviments socials i l'EP com a moviment

Des dels seus orígens l'EP es vincula als processos organitzatius i moviments populars que reivindiquen diverses demandes per a dignificar les seues condicions de vida. Entorn d'aquests moviments socials populars s'articula el discurs sobre el subjecte històric del canvi social, sobre l'afirmació d'identitats culturals i sobre la contribució de l'EP a la constitució d'aquest subjecte.

No obstant això, des de mitjan dècada dels noranta, molts centres —i la pròpia secretaria del CEAAL— centraren les seues energies en relacionar-se i incidir en les institucions i les polítiques públiques que emergien en la transició democràtica, i descuidaren els seus vincles històrics amb les organitzacions de base i els moviments populars. Per la seua part, aquests vivien un procés de reactivació i amb les seues mobilitzacions mostraren els límits de les noves democràcies.

Dins del seu procés de revitalització, els moviments populars reconegueren la importància de l'educació, i construïren propostes pedagògiques que si bé reconeixen l'aportació de Freire i l'educació popular, es basaven en nous referents com la pedagogia de la terra dels camperols a Brasil, la pedagogia rebel dels zapatistes a Mèxic i l'educació pròpia dels indígenes a Colòmbia. L'EP comença a reprendre i a vitalitzar els seus vincles amb els moviments socials, per a compartir els seus acumulats, aprendre d'ells i continuar construint junts pensament pedagògic i estratègies educatives emancipadores.

4. Educació popular i democratització radical de la vida

A les democràcies realment existents en la regió se les ha caracteritzades com de “baixa intensitat”, com a “restringides i restrictives”, ja que redueixen l'exercici de la ciutadania a l'emissió del vot i busquen emascarar les injustes desigualtats en la distribució de la riquesa generada en les societats. Per això, des dels moviments socials i altres expressions de les organitzacions de la societat civil s'emfatitza la necessitat de democratitzar les democràcies, de radicalitzar-les en tornar el poder del mandat al poble i donar-los completa articulació el creixement econòmic amb la justícia social i l'exercici participatiu del govern. En aquesta lluita per democratitzar la democràcia s'han multiplicat les experiències de vigilància ciutadana, de governs democràtics locals i de col·lectius que busquen incidir en una nova configuració d'allò que és públic i en el rescat públic de les polítiques de govern.

L'EP com a educació democràtica, com a educació per als drets humans i com a educació per a la participació, ha contribuït, sens dubte, a aquest procés de democratització. No obstant això, falta avançar en un posicionament propi, crític i alternatiu, enfront d'una educació democràtica i ciutadana, més enllà dels marcs liberals hegemònics.

5. Educació popular, cultiu de la diversitat i superació de tota forma d'exclusió i discriminació social

Un dels elements centrals que han reivindicat els pobles indis i afros, els moviments de dones i els moviments entorn dels drets i de la diversitat sexual, ha sigut el dret a l'equitat en la diversitat, el dret a ser respectats en la diferència que defineix identitats i maneres de realització personal i col·lectiva. Amb les seues lluites i demandes han posat el dit a la nafra de la subordinació i de la discriminació que aprofundeix la lògica de l'explotació econòmica i de la manipulació política. Han anat al fons de les lògiques de negació de la dignitat humana que predominen en la visió occidental de la vida i en els models culturals, religiosos i socials hegemònics. Han col·locat el tema de la vida quotidiana en l'escenari de la lluita política i ens han obligat a revisar radicalment les nostres formes de construcció dels rols socials que assumim i de les relacions socials que generem. L'EP s'ha vist urgida a reconèixer aquestes dimensions de l'emancipació humana, aquestes noves expressions de la lluita social i política.

Antonio Benito Miñana

Regina Mateu Vidal

Marivi Sanchis Alamiñana

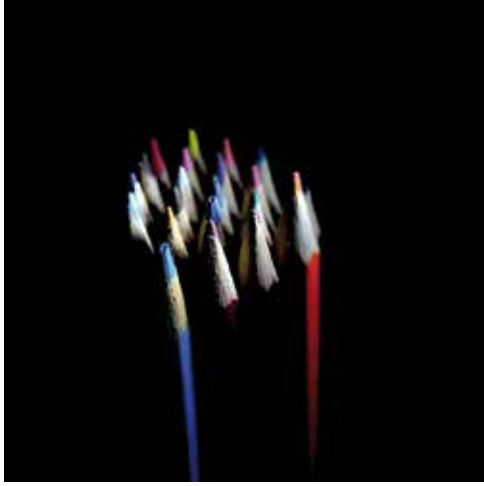
Rafael Calvo Soler

Fina Garcia Guillem

Manolo

Marga

Ana Vicente

Vicent Marchirant

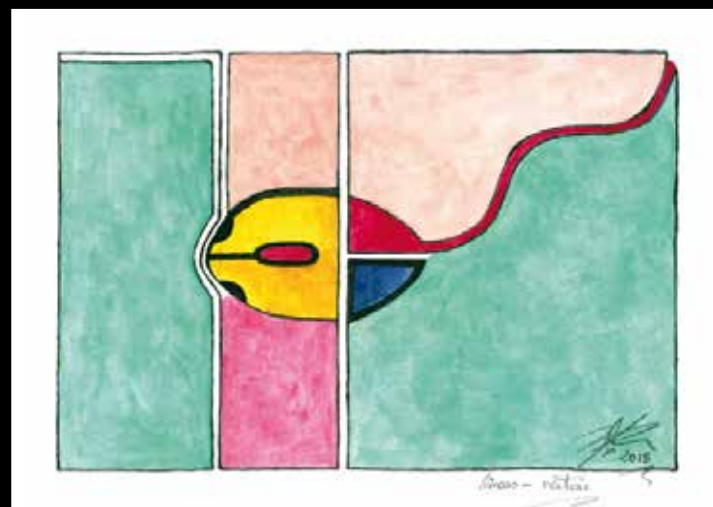

Martha

Tamara

revista del cpfpa
francesc bosch i morata
xàtiva
gener 2016

lullal 22

tercera època

2015